

Herdenking Bevrijding Gennep, 15 februari 2015

Beste mensen,

Bij elke herdenking waar ik spreek,
zeg ik télkens weer
hoe belangrijk het is
om verhalen van toen te blijven vertellen.

Verhalen die vertellen
dat niet heel Limburg
zo snel was bevrijd als
Mesch, Maastricht en Mook,
maar dat het bijna zes maanden duurde.

Oók hier in Gennep
duurde het 5 barre maanden
voordat de vijand was verjaagd.

En hoe wrang was het hier, dat je

- terwijl je de vrijheid over de rivier al in het vizier had,
- je móest vertrekken,
- om maanden later terug te keren
in een totaal verwoest en leeg geplunderd thuis...

Ik vertel dan vaker over de 26 jarige Diny van Abel
die in haar dagboek schreef hoe 'dieptreurig' dat was en
'dat je zó weer zou gaan lopen'; en
hoe haar moeder stond te 'schreien'
en terug naar Friesland wilde ...

Alleen beelden van nu,
uit Oekraïne, Gaza of Syrië,
geven een indruk
van wat Diny en haar moeder
híer toen aantroffen,
hóe het er hier toen uitzag...

Maar bovenal vind ik het belangrijk
om al die verhalen te blijven vertellen
omdat ze ons leren
hoe ongelooflijk veel
die vrijheid en het terugkrijgen van de
democratie tóen heeft gekost.

Véél heeft gekost aan leed en levens van burgers en verzetsmensen,
maar óók aan leed en levens van bevrijders,
die hier zó hard hebben gevochten,
en waarvan velen,
zoals die 210 mannen hier op het kerkhof in Milsbeek
voor áltijd bij ons bleven.

Dat is waarom ik vaak
verwijs naar een vredesmonument
in het Zuid-Limburgse Kerkrade,
waarop staat geschreven:

“Opdat we de vrijheid waard blijven.”

De vrijheid waard blijven;
ik denk dat we onszelf,
in de tijd van nu,
géén betere opdracht kunnen geven.

En dan gaat het in mijn ogen
niet om de vrijheid
die wij al 80 jaar zó gewoon zijn;
en zó eigen hebben gemaakt
dat we neigen te denken
dat die enkel voor onszelf geldt
en níet voor de ander...

Nee, dan gaat het over
de zwaarbevochten vrijheid

waar ánderen toen hun leven
voor waagden en gaven...

Een vrijheid die ik iemand – Angela Merkel –
onlangs heb horen verwoorden als:

“ware vrijheid is níet alleen de vrijheid ván iets
– van dictatuur en onrecht –
maar blijkt uit de verantwoordelijkheid vóór iets:
vóór de medemens,
vóór de samenleving,
vóór onze gemeenschap”

Een idee van vrijheid
dat ik hier terugzie in het bevrijdingsmonument,
met dat beeld van de Barmhartige Samaritaan,
hét symbool van de mens
die de vrijheid neemt
zich verantwoordelijk
te voelen voor de medemens...

En dan lees ik ook de woorden
geschreven op dit monument:

‘Het leven dat zij voor de vrijheid gaven,
verbiedt ons te leven als
angstige slaven’

Het zijn woorden die leren
dat het moed vraagt
om op te komen
voor elkaar; voor de ander...

Verzetsman Pierre Verhasselt
hád die moed.
Hij gaf kleding, dekens en geld aan het verzet;
zocht naar adressen voor onderduikers;

had zélf onderduikers...
maar werd verraden, opgepakt en verloor zijn leven
in de hel van Buchenwald.

Oók mijn vader – Chris Roemer - had toen
die moed om op te komen voor die ander.
Hém kostte het een flinke marteling en bijna zijn leven.
Hij zou de kogel krijgen,
maar zijn vrienden uit het verzet
wisten hem nét op tijd
op spectaculaire wijze te bevrijden.

Anders had ik niet eens bestaan;
hier niet voor u gestaan...

Maar dat doet mij – en u waarschijnlijk ook –
altijd weer afvragen: zou ik die moed óók hebben?

De moed om in een oorlog,
die barmhartige Samaritaan te zijn,
om met gevaar voor eigen leven,
die hulp te bieden aan de ander?

Zolang wij vrij blijven
van oorlog en dictatuur
zullen u en ik
het nóóit weten.

Maar niets zou ons nú
in de weg moeten staan
om ook in de - toch harder wordende-
wereld van vandaag
de moed te hebben
om op te blijven komen
voor een humane samenleving.

Laat ons zo

niet alleen die vrijheid waard blijven
die toen zoveel offers vroeg,
maar net zo goed voorkomen
dat het ooit weer zó mis zou kunnen gaan...